

Wijde Appelaarsteeg

De Drukkerij

Waar nu de Toneelschuur en het concertgebouw De Philharmonie duidelijk aanwezig zijn, werd dat nog niet zo lang geleden aangevuld met het grote drukkerijcomplex van Johan Enschedé. De drukkerij is in de jaren 90 verplaatst naar de Waarderpolder.

Bij de drukkerij hoort al vele jaren een bedrijfsmuseum. Van de conservator van dit bedrijfsmuseum, Johan de Zoete, kreeg de Stichting Geveltekens Vereniging Haerlem (SGVH) in 2010 een gevelsteen om die te herplaatsen op een plek zo dicht mogelijk bij de plaats waar de steen had gezeten. Dat was nog niet zo eenvoudig, want de conservator was niet geheel zeker over de juiste plaats van herkomst. Om meer gegevens boven water te krijgen plaatste de SGVH een bericht over de steen in de nieuwsbrief van de Vereniging Haerlem. Daarop werd meteen door Dhr Kerkvliet gereageerd met de mededeling dat de steen bovenin een poort was gemetseld die vanuit de Wijde Appelaarsteeg toegang gaf tot het Enschedé-terrein.

Om het nog duidelijker te maken was tevens een foto van de oude situatie

bijgevoegd (zie rechts).

De steen verdween uit het stadsbeeld bij de sloop van het drukkerijcomplex. Daarmee verdween ook de oude Damsteeg met poort. Een plek met historie, want in deze steeg (na de poort) werden onder strenge bewaking van de Koninklijke Marechaussee miljarden bankbiljetten in de geldwagens van de Nederlandsche Bank geladen om naar de kluizen in Amsterdam te worden gebracht. Dat zijn enorme vermogens geweest. Iets om bij het bekijken van de steen aan te denken.

De plek waar de steen heeft gezeten is dus nu bekend. Minder duidelijk is waar het jaartal 1928 naar verwijst. Tot nu toe is daar geen steekhoudende informatie over. Over dat jaar kan worden gefilosofeerd. Wel staat vast dat de drukkerij Johan Enschedé in 1703 is toegetreden tot het gilde van de boekdrukkers. Later ging het

bedrijf steeds meer waardepapieren drukken zoals obligaties, maar ook bankbiljetten en postzegels. De drukkerij heeft bijna 300 jaar aan het Klokhuisplein gezeten. Met het stichtingsjaar 1703 in het hoofd zou 1928 betekenen dat het bedrijf in dat jaar aan zijn 225-jarig bestaan toe was. Dat zou kunnen hebben geleid tot een herdenkingssteen. Misschien .....

Door de onbekendheid heeft de SGVH de steen "**De Drukkerij**" genoemd naar de afbeelding die er op staat. De SGVH heeft voor de plaatsing in 2015 een mooi plekje dicht in de buurt van de oorspronkelijke poort gevonden en het voor elkaar gekregen dat de plaatsing in de zijgevel van de Philharmonie kon worden gerealiseerd. Een initiatief dat geldelijk mede mogelijk werd gemaakt door de Stichting Amsterdams Monumenten Fonds (AMF). De plaatsing zelf werd uitgevoerd door aannemingsbedrijf Holleman uit Santpoort.

Bron: Jaarboek Haerlem 2010 en 2015 – Nieuws over geveltekens – Martin Busker